

Kronika Obce Štôla za rok 2009

Úvod

Rok 2009 je rokom zavedenia novej meny EURO na Slovensku. Prvého januára bola v Slovenskej republike zavedená jednotná európska mena euro a Slovensko sa stalo šestnástym štátom eurozóny. Prijatím eurovej meny sa ukončila vyše pätnásť rokov trvajúca platnosť slovenskej koruny a zároveň vyše 116 – ročné obdobie platnosti korunovej meny na území Slovenska. Koruna, ktorá v rôznych podobách pretrvala až do dnešných dní bola zavedená 2. augusta 1892 v Rakúsko-Uhorsku.

Samospráva obce

OZ sa zišlo v priebehu roka 13-krát (6x na pracovných stretnutiach a 7x na verejných zasadnutiach). Na svojich zasadnutiach sa zaoberalo plnením rozpočtu na rok 2009, ktorý bol v priebehu roka upravovaný podľa aktuálnych potrieb. Celkové príjmy činili 157 710 €. Najväčší zdroj príjmu tvoria tzv. podielové dane – 85 514 €, čo je o 42 482 € menej ako minulý rok. Na nižších príjmoch sa s častí podpísala hospodárska a finančná kríza a z väčšej časti ukončenie prevádzky materskej školy. Ďalším zdrojom príjmu je daň z nehnuteľnosti – 19 373 €, čo je o 4 004 € viac a to z dôvodu zvýšenia sadzieb dane za rekreačné chaty. Ďalším zdrojom príjmu je daň z ubytovania 3 020 €, čo je o 797 € menej z dôvodu slabšej turistickej sezóny.

Výdavky boli celkom 156 361 €. Okrem výdavkov na činnosť obecného úradu boli väčšie výdavky na vybudovanie parkoviska a rekonštrukciu domu služieb (budova bývalej materskej školy) a to vo výške 47 678 € (zateplenie celej budovy, nová fasáda, zastrešenie vchodov a rekonštrukcia zadnej časti na potraviny). Ďalšie väčšie náklady boli na dopravné značenie v obci – 3 507 €. Na údržbu vojenského cintorína boli využité finančné prostriedky poskytnuté zo štátneho rozpočtu vo výške 2 462 €. Údržba cintorína bola zabezpečovaná členmi nášho dobrovoľného hasičského zboru cestou dohôd o vykonaní práce.

Výsledok hospodárenia po zdanení 6 228,96 €.

Štátna správa

Svetová hospodárska kríza - zaklínadlo, ktoré straší obchodníkov, ale aj občanov snád každý deň od začiatku roka. Fabriky sa zatvárajú, alebo znižujú výrobu. Prepúšťa sa. Zvyšuje sa nezamestnanosť. Vláda Róberta Fica chystá balík opatrení.

Tento rok môžeme nazvať i rokom volieb. K urnám sme prišli v priebehu roka 5-krát. V sobotu 21. marca si Slovensko po piatich rokoch opäť volilo prezidenta. Voliči si mohli vybrať so siedmich kandidátov. Do volebnej miestnosti, ktorá bola tak ako vždy v spoločenskej miestnosti na prízemí obecného úradu prišlo 231 voličov zo 412 zapísaných, čo je 56 %. Najviac hlasov u nás získala Iveta Radičová – 94. V rámci celej republiky bola účasť nižšia – 43,63 % a najviac hlasov získal Ivan Gašparovič. V prvom kole sa o hlave štátu nerozhodlo, dvaja najúspešnejší kandidáti Ivan Gašparovič a Iveta Radičová postúpili do druhého kola, ktoré sa konalo v sobotu 4. apríla. Volebné miestnosti boli otvorené od 7,00 hod. do 22,00 hod. Druhého kola volieb sa u nás zúčastnilo 256 zo 414 zapísaných t.z. 61,8 % a opäť vyhrala Iveta Radičová. V rámci Slovenska bol účasť 51,67 %. Voliči rozhodli, že ďalších päť rokov bude prezidentom Slovenskej republiky 67-ročný Ivan Gašparovič.

Inaugurácia prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča sa konala 15. júna 2009 v historickej budove Slovenského národného divadla v Bratislave.

V sobotu 6. júna sa na Slovensku uskutočnili po druhýkrát voľby do Európskeho parlamentu, ktoré tentoraz dostali jednotný názov pre všetkých 27 členských štátov „Európske voľby“. Dostali sme možnosť zvoliť si v nich 13 poslancov, čo je podľa nového rozloženia mandátov o jedného poslanca menej ako v roku 2004. Mali sme možnosť vybrať si zo 16 politických strán, politických hnutí alebo koalícií.

Na týchto voľbách býva slabšia účasť voličov. V našej obci sa volieb zúčastnilo 25,1 % zapísaných voličov.

Voľby do Európskeho parlamentu sa konajú každých 5 rokov a vo všetkých krajinách Európskej únie prebiehajú v jednom týždni, tento rok to bolo od 4. do 7. júna. Hlasovanie je všeobecné, tajné a platí pri ňom zásada rovnosti. Spolu si občania EÚ zvolili 736 zástupcov.

V sobotu 14. novembra sa konali voľby do samosprávnych krajov. Naši občania si volili zástupcov do Prešovského samosprávneho kraja. Účasť voličov bola veľmi nízka. U nás sa volieb zúčastnilo 21,8 % oprávnených voličov. Okres Poprad bude zastupovať 8 poslancov z toho len 1 žena. Keďže v týchto voľbách nezískal ani jeden kandidát na post predsedu potrebný počet hlasov v sobotu 28. novembra sa uskutočnilo II. kolo volieb. Zúčastnilo sa ho 17,2 % voličov. Kandidátmi na predsedu bol 50-ročný manažér Ing. Ján Hudacký a 48-ročný MUDr. Peter Chudík doterajší predseda Prešovského samosprávneho kraja. Väčšiu dôveru dostal MUDr. Peter Chudík, ktorý sa stal na ďalšie 4 roky predsedom Prešovského samosprávneho kraja.

Štátny rozpočet stáli náklady na voľby len v našej obci 2 320 €.

Podnikateľské aktivity

V budove bývalej materskej školy, ktorá sa rekonštrukciou zmenila na „Dom služieb“ firma Velička z Popradu-Velkej otvorila 3. marca 2009 samoobslužnú predajňu potravín, kde našli zamestnanie dvaja naši obyvatelia. Predajňa je otvorená aj v nedeľu a to od 8,00 hod. do 11,00 hod. V druhej časti firma Jozef Kantor, s.r.o. otvorila 27. júna 2009 „JF club café restaurant“. Rekonštrukciu tejto časti previedol nájomca vo vlastnej réžii, avšak náklady do výšky 5-ročného nájmu mu budú z nájmu odpočítavané. Rekonštrukciou tejto budovy obec získala priestory a služby, ktoré už dlhé roky chýbali hlavne návštevníkom našej obce - poskytovanie reštauračných služieb. Reštaurácia je otvorená denne a v pracovných dňoch si môžu návštevníci vybrať okrem stálej ponuky jedál i z obedového menu. Na dotvorenie atmosféry v kaviarenskej časti je JukeBox, Calceto a Americký Biliard. Obidvom podnikateľom bola daná budova do prenájmu na základe výberového konania.

Budova dnešného „Domu služieb“ bola v roku 1946 postavená ako administratívna budova pre stavbu vodovodu Vyšné Hágy – Štôla – Mengusovce – Lučivná - Batizovce. Od septembra 1951 v nej bola základná škola, učiteľský byt a potraviny, neskôr 2 triedy základnej školy a naposledy materská škola.

Výstavba v obci

V januári bola skolaudovaná prvá budova apartmánových bytov Slovenka a to objekt „C“ postavených firmou Kimchanski Development z Bratislavy. V objekte sú štyri apartmánové trojizbové byty, päť garáží pre osobné vozidlá a kotolňa.

Novú garáž skolaudoval Pavel Kuzmík s.č. 56. Do nového domu s č. 36, ktorý skolaudoval v apríli sa spolu s rodinou presťahoval Milan Bachorík.

Kultúra a šport

Pre zlé snehové podmienky sa ani tento roku neuskutočnil turisticko-lyžiarsky pochod Štôlska lyža.

Kultúrna komisia pripravila 30.mája v rámci osláv MDD pre deti „Deň plný hier a zábavy“. Aj keď počasie im veľmi neprialo, hlavne doobeda bolo chladno a veterno, svoj deň prišlo osláviť 39 detí od 2 do 14 rokov. Kto vyhral? No predsa všetci, čo prišli. Drevená medaila im bude i po rokoch pripomínať tento deň. A až do večera sa deti spolu s rodičmi mohli zabávať na diskotéke.

Nohejbalový turnaj a tanečnú zábavu so živou hudbou zorganizovali poslanci na sobotu 27. júna na ihrisku pri obecnom úrade. O ceny pre účastníkov turnaja sa postarali sponzori. Tanečný večer spestrilo zapálenie vatry.

Knižnica býva otvorená vždy v utorok popoludní 2 hodiny. Prihlásených bolo 53 čitateľov, z toho 21 detí vo veku do 15 rokov. Aj napriek tomu, že návštevníci knižnice majú okrem širokej ponuky kníh k dispozícii 3 počítače, z toho 1 s prístupom na internet sa členský príspevok nevyberá.

Na obnovu knižného fondu bolo z rozpočtu vyčerpaných 89 €. Zakúpené boli hlavne knihy pre deti na povinné čítanie a náučné, o ktoré je medzi deťmi najväčší záujem. Knižný fond obohatila p. Šoltísová Jana darom 8 kníh od Daniely Steelovej.

Spisovateľ MUDr. Anton Rákay v decembri predstavil v knižnici čitateľom svoj nový román „Kalamita“. Prezentácia knihy bola spojená s predajom a autogramiádou. Záujem našich obyvateľov o túto knihu prevýšil ponuku. Jeden podpísaný výtlačok autor daroval knižnici. Román Kalamita je inšpirovaný tým, čo sa v Tatrách stalo 19. novembra 2004. Je to príbeh zoológa a zdravotnej sestry, ich vzťah sa zamotá do centra uragánu. Kládne tu otázky na tému - čo taká kalamita znamená pre prírodu, čo pre človeka.

Pre spisovateľa MUDr. Antona Rákaya bol rok 2009 plodný. Vyšli mu tri knihy. Okrem už spomínaného románu Kalamita je to kniha „Rozprávky“ pre deti a ďalší román má titul „Nenáviď blížneho svojho“. Je o zodpovednosti jedinca za holokaust. Či za to môže jeden človek, ktorý odvisol na šibenici. A či celý národ?

Článok o spisovateľovi Antonovi Rákayovi vyšiel v Tatranskom dvojtýždenníku č. 15/XX 22. júla 2009.

V prvý júlový týždeň sa konal denný anglický kresťanský tábor. Bol to už 10. ročník, ktorý v našej obci začali organizovať misionárky z USA. Témou tábora bola Austrália a témou biblických príbehov bolo číslo 10 podľa 10. výročia tábora - 10 prikázaní, 10 egyptských rán, 10 malomocných, 10 družičiek, o jednej stratenej minci z 10. Tábor by sa nemohol uskutočniť bez pomoci 16 priateľov z USA a okolo 20 slovenských dobrovoľníkov, ktorí pomáhali s prekladom, varením, ručnými prácami.

Počasié tábora prialo a tak si deti užili i poobedňajší šport a hľadanie pokladu. V sobotu podvečer ukázali deti rodičom a pozvaným priateľom, čo sa naučili a všetci si mohli pozrieť výtvary detí z ručných prác, dať si guláš a opieť špekáčik.

„Spomínať, to je žiť vo viac než jednom svete, to je zabrániť minulosti, aby vyhasla“. Toto bolo mottom výstavy, ktorú si pod názvom „Návraty“ mohli obyvatelia i návštevníci obce pozrieť od 10. do 16. augusta v spoločenskej miestnosti na prízemí obecného úradu. Jej iniciátorom bol p. Ján Jurčo (s.č. 71), ktorý zozbieral rôzne vzácne archívne dokumenty, fotografie, odevy a pod. To vzácne „zastaralé“ sa prelínalo s novým, moderným. Ukázalo sa, že aj v našej malej obci žijú schopní a nadaní ľudia, ktorí vystavovali svoje výrobky. Výstavu si prezrelo 301 návštevníkov z obce a blízkeho okolia ale i turisti dovolenkujúci v našej obci.

V jeseni obec zorganizovala pre dôchodcov zájazd na trhy do Poľska. Začiatok decembra už tradične patrí Mikulášovi, tento rok zavítal medzi deti v piatok 4. decembra a priviedol so sebou i čerta. Deti ho už netrpezlivo čakali pri rozsvietenom stromčeku pred obecným úradom. Nesklamal ich a rozdal im sladké balíčky, ktoré pripravili zamestnanci miestnych potravín „Velička“.

Jubilanti

Okrúhlych 80 rokov oslávili Svočáková Mária, Kurpášová Anna, Čermáková Františka a Ovšonková Mária. Pavol Ivan a Mária Kováčová oslávili 85. narodeniny. Najstarší občan Ján Kuzmík (s.č. 25) sa narodil 21. augusta 1909 a v tomto roku to „dotiahol“ do magickej stovky. Sviatok viac ako vzácny. Narodil sa v Štôle v čase Rakúsko-Uhorska. Keď mal deväť rokov vznikla prvá Československá republika. Prežil roky hospodárskej krízy, nezamestnanosti, vysťahovalectva, dve svetové vojny. S manželkou Zuzanou, rod. Hudákovou, ktorá zomrela na jar tohto roku prežili spolu neuveriteľných 75 rokov. Storočnému jubilantovi prišla za blahoželať nielen celá rodina (2 dcéry, 5 vnukov a 7 pravnukov), ale i starosta obce.

Cirkevný život

Po dlhom čase zaznela svadobná pieseň v miestnom evanjelickom kostole. Manželstvo sa v tomto kostole rozhodli uzavrieť Veronika Kačová zo Štôly a Daniel Ivan z Popradu-Veľkej, ktorí sú členmi Bratskej jednoty baptistov. V evanjelickom kostole boli pokrstené 2 deti zo Štôly.

V kostole Bratskej jednoty baptistov bolo požehnané 1 dieťa zo Štôly. Spevácky zbor BJB v Poprade usporiadal Vianočný koncert v sobotu 19.12.2009 v Evanjelickom kostole vo Štôle, ktorý si prišli vypočuť i obyvatelia z okolitých obcí nezávisle od vierovyznania.

Na starom obecnom cintoríne v dolnej časti pri vojenskom cintoríne bol postavený 2 m mramorový kríž, o ktorý sa zaslúžila p. Koremová Anna, s.č. 133.

Urbariát

Na výročnom Valnom zhromaždení, ktoré sa konalo 21. februára 2009 si členovia urbárskeho spoločenstva volili v tajnom hlasovaní nové predstavenstvo. Volilo sa 7 členov výboru a 2 členovia revíznej komisie. Členovia si mohli vybrať z 12 kandidátov. Do predstavenstva boli zvolení: Pavel Kuzmík, JUDr. Ján Rusnák, Rusnák Ján (s.č. 69), Zámečník Miroslav ml., Pastrnák Pavel (s.č. 133),

Rusnák Ján (s.č. 99), Valek Vladimír. Do revíznej komisie boli zvolení: Hudák Ján , Rusnák Ján (s.č. 19). Náhradníci: Pastrnák Vladimír (s.č. 125), Ing. Ján Šoltís z Mengusoviec, Jackanič Stanislav. Za nového predsedu bol navrhnutý JUDr. Ján Rusnák, do konca roku však funkciu neprebral a tak je staronovým predsedom Ján Rusnák s.č. 69.

Činnosť spoločenstva sa v roku 2009 zamerala hlavne na čistenie plôch po ťažbe kalamitného dreva v ťažko prístupnom teréne porastu na Úboči a Za jamami. Vyžíňalo sa v časti Kamenie, Za skalím a Za jamami.

Hasiči

Tento rok sa konal už 10. ročník súťaže hasičských družstiev o Putovný pohár starostu Obce Štôla a 4. ročník súťaže Najrýchlejšia naberačka o Pohár Obce Štôla. Tentoraz sa usporiadatelia rozhodli zmeniť deň súťaže na sobotu 16. mája a posunúť začiatok súťaže na 12. hodinu (doterajšie ročníky sa súťažilo v nedeľu doobeda). Zasúťažiť si prišlo 38 družstiev mužov a 8 družstiev žien. Okrem družstiev z okresu Poprad prišli družstvá z okresu Bardejov, Liptovský Mikuláš a Levoča.

Prvé družstvo mužov štartovalo ako ôsme v poradí a dosiahli krásny čas 17,04 s a ujali sa vedenia. S napätím sme sledovali čas každého ďalšieho súťažiacieho družstva. Už sme verili, že pohár zostane doma, ale najväčší rival prvé družstvo zo Spišskej Soboty dosiahlo čas 16,35 s a právom si odniesli pohár. Druhé družstvo našich mužov obsadilo 4 miesto. V súťaži o najrýchlejšiu naberačku naši chlapci získali I. a III. miesto. V okresnej hasičskej lige sa prvé družstvo mužov umiestnilo na 3. mieste. V tomto roku odštartoval 1. ročník Východoslovenskej hasičskej super ligy. Jeden z desiatich pretekov tejto ligy pripravili naši hasiči v sobotu 1. augusta. Družstvo mužov sa zúčastnilo 34 pretekov. Z toho 7 pretekov mimo okresu Poprad a 2 pretekov v Českej republike. Že sú chlapci dobre pripravení sme sa presvedčili pri hasení požiaru stodoly Pavla Kuzmika, s.č. 15. Požiar uhasili skôr ako mohol napáchať škody na okolitých budovách.

Mimoriadne udalosti

V štvrtok nad ránom okolo pol tretej zobudil veľký buchot obyvateľov obce pri kostole. Dvaja miestni mládenci posmelení alkoholom nezvládli vedenie motorového vozidla a pri dome s.č. 12 zišli z cesty a odtrhli prípojku plynu, tým sa vozidlo stalo neovládateľným, prešlo na druhú stranu a pri dome č. 74 sa zastavili medzi stĺpom elektrického vedenia a domom Jána Handzuša. Nárazom do stĺpa roztrhli elektrické vedenie a nastal výboj. Obec sa ocitla v tme. Hukot unikajúceho plynu a elektrický záblesk zobudil susedov, ktorí privolali záchranárov, hasičov a plynárov. Našťastie mládenci P. Kuzmik a M. Dobeš utrpeli len ľahšie zranenia.

V nedeľu 17. mája 2009 krátko pred deviatou večer vyhnal obyvateľov z príbytkov zvuk sirény, ktorý ohlasoval požiar. Horela stodola vo dvore Pavla Kuzmika s.č. 15. Požiar úmyselne založil jeho mladší 19-ročný syn Juraj. Požiar našťastie skoro zbadali a našim hasičom sa ho podarilo uhasiť ešte pred príchodom profesionálov.

Medvede sú čoraz odvážnejšie, po tom ako víchrica v novembri 2004 zničila les, akoby stratili plachosť. Aj cez našu obec si v podvečer jeden kráti cestu za potravou. Pri večeri na višni pri horárni sa nedal vyrušiť ani početným obecnstvom.

Počasie

Na Nový rok je síce bielo, ale snehu je málo. V druhej polovici januára prišlo oteplenie a dážď, ktorý spôsobil, že sa roztopil i ten kúsok snehu. Zima opäť prišla 9. februára, kedy sa ochladilo a prišla dlho očakávaná nádielka snehu, keďže teploty sa pohybovali len okolo nuly, sneh dlho nevydržal. V druhej polovici marca, keď už mala prísť jar sa zima rozhodla, že dobehne, čo zameškala a prišla s novou nádielkou snehu i fujavicou. Začiatkom apríla prišlo oteplenie a teploty okolo 19 °C. Takže zo zimy sme sa zo dňa na deň ocitli v lete. V stredu 8. apríla už bola prvá búrka. Máj bol suchý a pomerne chladný. Leto horúce. Jeseň pekná, suchá až v polovici októbra prišlo zo dňa na deň ochladenie so silným vetrom. Napadlo toľko snehu, že na cesty už museli vyjsť pluhy. Potom však znovu prišlo oteplenie a november bol daždivý, ale pomerne teplý. Katarína i Vianoce boli na blate.

Deomografia

Dňa 17.marca 2009 zomrela najstaršia žena v obci Zuzana Kuzmíková, rod. Hudáková(s.č. 25) vo veku nedožitých 93 rokov. V priebehu roka sme sa ešte rozlúčili so 6 občanmi (Džadoňová Jolana s.č. 32 (85r.), Horváthová Angela s.č. 133 (73 r.), Skokan Milan s.č. 133 (57 r.), Kurpášová Anna s.č. 10 (80 r.), Pastrnák Pavel s.č. 133 (59 r.), Valek Samuel s.č. 108 (70 r.).

Na prvý prírastok sme čakali do nedele 29. marca, ktorá bola šťastným dňom pre rodinu Martina a Andreu Hoclárových s.č. 75 - narodila sa im dcéra Katka. Šťastie v podobe dcéry Petry Chantal zavítalo do rodiny Dávida a Petry Jankovičových s.č. 130 a dcéra Mária potešila Miroslava a Miriam Zámečníkových s.č. 9, Lucia a Rastislav Knap s.č. 121 sa tešia z narodenia druhého syna Alexa.

K trvalému pobytu sa prihlásilo 5 občanov a odhlásilo 16 občanov.

K 31.12.2009 je v obci prihlásených k trvalému pobytu 503 obyvateľov.

Zapísala: Valeková Viera